

NEVIDITELNÁ PRÁCE

Společnosti pro vědy a umění se dostalo velkého uznání: Komunistický rozhlas v Praze dne 16. března na nás podnikl divoký útok. Ovšem podle osvědčeného sovětského receptu o amalgamě, to jest o zmatení věcí a lidí, kteří k sobě nepatří. Záminkou k útoku byl záslužný cyklus přednášek washingtonské Pracovní skupiny SVU na téma "Příspěvek k ideji československého státu v letech 1938-1948." K útoku na SVU byly neohrabaně zamíchány také útoky na čelné představitele čs. politického exilu. Rozhlasový pořad byl věnován vzpomínce na výročí nacistické okupace a SVU postavena do jedné řady s t. zv. neonacistickými revanšisty. Základní téma: padlé veličiny.

Pražský režim ví, proč útočí na SVU. Pro její neviditelnou práci, se kterou se nechodí na tržiště a která je také často důvodem ke kritikám exilových sýčků. Abychom uvedli aspoň dva příklady, kdy se cítil komunistický režim raněn: V době, kdy padělatelské dílny tak zvaného Historického ústavu KSČ pracovaly na novém díle proti T. G. Masarykovi a důmyslně falšovaly citáty z jeho skizzy k III. dílu "Rusko a Evropa", upozornila SVU Prahu, že originální rukopis Masarykův je ve Spojených státech a že budou kdykoli usvědčeni z jakéhokoli falšování. Nebo: když komunisté vydali seriál nepřesných, padělaných a kusých dokumentů

o Mnichovské tragedii, opírající se údajně o klíčové dokumenty čs. ministerstva zahraničních věcí, dala SVU do Prahy vědět, že v Alexandrii u Washingtonu je ukořistěný archiv Ribbentropův a v tomto archivu jsou opisy nejméně dvou tisíců klíčových dokumentů, opsaných nacisty v Černínském paláci. A že naši historikové se těmito dokumenty zabývají a kdykoli mohou pražské padělatele usvědčit.

A ty "padlé veličiny"? Jsou takového druhu, že na příklad pro Martinů, Kubelika, Firkušného, Novotnou by komunisté vydláždili cestu do Prahy zlatem, jen kdyby tam přijeli koncertovat. A velmi by se pokořili, jen aby získali na příklad spolupráci prof. Hlavatého

na matematicko-fyzikálních problémech. A to nemluvíme ani o těch čs. vědcích-exulantech nebo krajanech, kteří jsou horlivě zvaní

přednášet v Moskvě, ve Varšavě a v Praze. Může nám být jen líto režimu, který si musí zvat pro poučení "padlé veličiny". Hn.

NÁŠ KULTURNÍ PŘÍNOS

JAN OPOČENSKÝ, o jehož velkém historickém díle "Růst našeho národa", věnovaném "československé mládeži doma i za hranicemi vlasti", jsme již stručně referovali, poslal svým přátelům do USA první tři kapitoly a rozvrh celého díla. Podle sdělení autorova je dílo rozděleno do šesti hlav takto: I. "Voda hučí po lučinách", léta 1840-1847; II. "Moje barva červená a bílá", léta 1848-1859; III. "Byli jsme před Rakouskem", léta 1860-1890; IV. "Bude v Čechách bílý den", léta 1891-1918; V. "Stát československý bude republikou", 1918-1937; VI. "T. G. Masaryku, tvému odkazu věrni zůstaneme", 1937-1948. První tři kapitoly mají asi 800 tiskových stran, z čehož zřejmo, o jak obsáhlé dílo jde. O osudech jeho rukopisu píšeme na jiném místě.

JAN LOEWENBACH, doktor práv, zakladatel Ochranného sdružení čs. hudebních autorů, znalec autorových práv evropského, ba světového významu a především ovšem musikolog a propagátor i organizátor hudby a hudební spisovatel, dožívá se 28. dubna 1960 osmdesáti let v Novém Yorku, kde je již po druhé v exilu. Tisková služba SVU dodala českým novinám v zahraničí k tomuto dni zasvěcený článek z pera prof. dr. K. B. Jiráka.

JAN ZACH, profesor sochařství na universitě v Eugene, Oregon, vy-

pracoval pro svou vysokou školu nový plán na studium sochařství. Podle tohoto plánu hotoví, graduovaní sochaři a ze zemí, níže jmenovaných, by studovali za těchto podmínek: Každý z vybraných studentů dostane stipendium a bude nejprve rok studovat mimo Spojené státy v zahraničí. Po té dva další roky bude studovat na universitě v Oregonu. Namět Jana Zacha přijaly již vysoké školy těchto zemí: Spojené státy, Japonsko, Siam, Burma, Gambodia, Java, Ceylon, Itálie, Pakistan, Egypt, Turecko, Řecko, Indie, Francie, Německo, Dánsko, Švédsko, Norsko, Holandsko, Belgie, Španělsko a Portugalsko. Pro udělování studijních stipendií připadají v úvahu nejlepší sochaři těchto jmenovaných zemí. Celkem bude vybráno pouze 14 studentů a mezi nimi jen dva z USA. Stipendium vedle celkového zaopatření a cestovného činí pro každého studenta 2,000 dolarů. Jan Zach byl při vypracování tohoto návrhu veden snahou získat do Spojených států nejlepší sochaře z celého světa.

MILOSLAV REHCÍGL, ml. doktor biochemie, pracující v The National Cancer Institute, Bethesda, Md., bude přednášet na 51. výročním sjezdu Americké společnosti pro výzkum rakoviny (8.-10. dubna v Chicagu) na téma: "Metabolismus dusíku a vody u krys s Lymfosarkomem R2788 a Hepatomem 3683." Druhou přednášku přednese rovněž v Chicagu na 44. výročním sjezdu

PĚVECKÉ SBORY

Odmysleme si na chvíli otřelé fráze, jako že "co Čech-to muzikant" nebo exulantské sentimentality jako "Jen ve zpěvu jsme našli úlevu . . . ." Obrátme se od ustálených představ ke skutečnostem kolem sebe.

V Chicagu nejstarší a nejzasloužilější pěvecký sbor "Lyra" uspořádal výroční koncert. Výkon hodný úcty, zejména přihlédneme-li k vysokému průměrnému věku členů "Lyry." Profesor K. B. Jirák napsal do krajanského "Denního Hlasatele" laskavě kritická slova. Alarmující jsou pak tyto věty profesora Jiráka: "Sledujice již řadu let výkony naší "Lyry" a jejího zasloužilého sbormistra Fr. Kubiny, obdivujeme se ovšem pokaždé jejich vytrvalosti a obětavosti. Ale také se vždycky úzkostně tážeme: jak dlouho ještě? Neboť, nedostane-li se českému kulturnímu životu v našem Chicagu v dohledné době nějaké účinné injekce, pak jsme bohužel svědky ponenáhleho, ale neodvratného zániku." Tu injekci si nedovedeme představit jinak než jako zájem, zápal a obětavost mladé generace.

Důkaz o tom, že to jde, když se chce, podali washingtonští, kde pod vedením sbormistra Klimeše

vytvořila hrstka exulantů a exulantek pěvecký sbor "Dvořák", schopný dnes reprezentovat českou hudbu před kýmkoli. Ostatně washingtonské oslavy 7. března by byly bez krve a půvabu nebýt obětavého vystupování tohoto pěveckého tělesa, které umělecky udělalo za rok pokrok skorem neuvěřitelný.

Potřeba zpívat, vrozená snad každému Čechovi a Slovákovi, projevuje se v poslední době současně i na jiných místech, než je Chicago a Washington. V Novém Yorku se pokouší z podnětu paní Julie Nessy-Backerové soustředit zpěváky ze tří pěveckých kroužků (ovšem s příbráním nových členů) český skladatel Václav Nelhýbl, a na jiném místě referujeme o tom, že v kanadském Montréálu dr. František Stein ustavuje smíšený pěvecký sbor.

Rok 1961 bude rokem sto dvacátých narozenin Antonína Dvořáka a tedy rokem Dvořákovým. Pěvecký sbor se nedá dohromady přes noc. Už nyní bychom měli myslet na to, že v roce Dvořákově uctíme genia české hudby nejlépe, budeme-li mít pěvecká tělesa, schopná reprezentovat českou hudbu před Američany a Kanad'any.

Hn

Federace amerických společností pro experimentální biologii (11.-15. dubna). Tématem této přednášky je: "Kinetika anabolismu a katabolismu katalýzy in vivo". K rozsáhlé publikační činnosti dr. Rechcigla se vrátíme příště.

JOSEF KORBEL, autor knihy "Communist Subversion of Czechoslovakia" s podtitulem "Failure of Coexistence", zaznamenal další úspěch. Londýnské Timesy otiskly 23. února redakční úvodník k výročí komunistického puče v Česko-

slovensku. Redakční úvodník citoval a opíral se o knihu Josefa Korbela. Pokud je redakce "Zpráv" informována, referovaly o Korbellově knize velmi příznivě tyto časopisy: Saturday Review, The New York Times, Kansas City Star, newyorský Publisher's Weekly, Oxford University Press v Londýně, Library Journal, St. Louis Dispatch, Indianapolis Times, Denver Post a Baltimore Sun. Jediná nepřívznivá kritika, která dosud vyšla, byla otištěna v českém časopise "Zápisník".

FRANTIŠEK SCHWARZENBERG, profesor na Loyola University v Chicagu, byl pozván — jak jsme referovali — ke čtyřem televizním přednáškám o Porobených národech ve střední a východní Evropě. Přednášky měly takový úspěch, že televizní stanice pozvala dr. Schwarzenberga k dalším dvěma přednáškám.

ROMAN JAKOBSON, někdejší profesor Masarykovy university a nyní profesor na Harvardu, byl jmenován členem Polské akademie věd a umění ve Varšavě. Polský velvyslanec Romuald Spasowski mu osobně odevzdal diplom o členství.

PETR DEN napsal pro rozhlasovou stanici Svobodná Evropa referát o knize dr. Jindřicha Jaroslava Johna z Clevelandu: "Jan Evangelista Purkyně"; kniha vydána byla v anglickém jazyce filosofickou společností ve Philadelphii.

MILADA SOUČKOVÁ odjela koncem března z Bostonu do Říma, aby v evropských knihovnách a archívech sbírala materiál ke své literárně-historické práci o českých romanticích, zejména o Jaroslavu

Vrchlickém. Dr. Součková dostala na tuto práci roční stipendium z Guggenheimovy nadace. Pokud je redakci známo, jsou této chvíle na studijní cestě v Evropě tito členové SVU: Prof. René Wellek, prof. Viktor Mamaty a prof. Jiří Gibian.

BORIS PEŠEK, profesor národního hospodářství na universitě státu Michigan, napsal do "The American Economic Review" studii o americkém daňovém systému. Národohospodářský redaktor The New York Times napsal 22. března úvodník o některých daňových krutostech a všechny své vývody opřel o tuto studii dr. Borise Peška.

LÍDA BRODENOVÁ, někdejší sopránistka brněnského divadla, připravila ve Washingtoně "Smetanův operní večer". Arie a dueta ze Smetanových oper nastudovala s paní Dagmar Hasalovou-White a se slečnou Annettou May, solistkou washingtonské operní společnosti. Z téže operní společnosti spoluúčinkovali tenorista Mallory Walker a baskista William Murphy. Dík paní Brodenové všichni američtí zpěváci se naučili zpívat Smetanu česky.

JAN RUBEŠ zpíval basové sólo v Berliozově "Beatrice and Benedict" s The Little Orchestra Society v novoyorské Carnegie Hall. Před tím měl samostatný koncert v Brooklynu. Jan Rubeš se sopránistkou Milenou Šusterovou byli také solisty na výročním koncertu pěveckého sboru "Lýra" v Chicagu. Podle zpráv kanadských novin připravil Jan Rubeš s několika uměleckými přáteli pro kanadskou televizi dva letní seriály. Jeden z nich se jmenuje "Co se děje" a druhý "Je to v suchu."

SVATOPLUK FLORIÁN byl jmenován profesorem histologie na universitě v hlavním městě Ottawě a byl nyní vyslán na studijní cestu do Houstonu, Tex., kde je jeden z vedoucích ústavů pro výzkum rakoviny. Dr. Florián vystudoval na universitě ve Vancouveru, B. C. v Kanadě.

FRANTIŠEK STEIN, pianista a hudební pedagog z Montréálu, spolupůsobil na letošní oslavě 7. března v Montréálu. Zahrál první řadu Janáčkova cyklu. "Po zarostlém chodníčku" a tři Smetanovy "České tance". Nyní na žádost Československého národního sdružení organizuje dr. Stein v Montréálu smíšený pěvecký sbor.

JAROSLAV POLACH, specialista pro atomové právo, napsal do The American Journal of Comparative Law "Book Reviews" o dvou spisech, vydaných v Německu, o knize dr. Koerbera a dr. Lueho-ho. Polachovy specialisované přehledy literatury o jaderné fyzice a právních otázkách, z ní vyplývajících, byly velmi příznivě přijaty v European Nuclear Energy Authority.

ALOIS KOHOUT, malující pod jménem Lecoque, vystavuje v Geringově galerii v Beverly Hills, Calif. na čtyřicet pláten z Paříže.

JAROSLAV STEYN se vrátil po desítileté přestávce jako redaktor do New Yorkských Listů. Dr. Steyn je znám také jako malíř-portrétista a na ustavující schůzi Pracovní skupiny SVU v Novém Yorku vyprávěl zajímavé zkušenosti z nedávné návštěvy Československa, kde viděl, jak malíři sami pro sebe a jaksi za zády režimu malují bezpředmět-

PŘED STO ROKY

dne 18. dubna se narodil český cestovatel, spisovatel, snilek, buřič a prorok Enrique Stanko Vráz. Kromě jeho spisů zůstala po něm trvalá památka na mapách Brazílie: v povodí řeky Amazonky najdeme Horu Náprstkovu a Horu Fričovu. Obě po prvé zlezl, zakreslil a pojmenoval Stanko Vráz. Tisková služba SVU rozeslala českému tisku v zahraničí k tomuto výročí podrobnější článek. My bychom chtěli zaznamenat jen proroctví, svědčící o širokém politickém rozhledu tohoto vynikajícího Čecha. Roku 1910 při přednášce na Žofině E. St. Vráz řekl:

"Za padesát let (tedy roku 1960) změní se dalekosáhle tvárnost světa. Hrozí velké, tragicky osudové a dlouho připravované nebezpečí bílé rase. Bude na celé čáře vytlačena odtud, kde dosud vládla. Porobený si osvojí to, co mu bylo vnuceno a čím byl poroben. Osvojí si kulturu a užije jí strašně proti těm, kdo mu ji dali . . . Vzplane celá Východní Afrika. V Asii hrozí "žluté nebezpečí" ohromné a hrozivé jako valící se moře. Do padesáti let Asiaté zabuší na brány Evropy. Rusové to cítí už dnes . . ."

Jak vidět, nikdo není prorokem ani ve své vlsati, ani ve své době. Na Žofině Vrázovi tleskali, ale nikdo se nad jeho slovy nezamyslel.

Zaplatil jste už
členský příspěvek
na rok 1960?

---

né obrazy — jako únik od socialistického realismu.

ZÁZNAMY

O Valném shromáždění SVU, konaném ve dech 16. a 17. dubna v Novém Yorku, přineseme podrobnou zprávu v květnovém čísle.

Kulturní výměna? V sídle církve Moravských bratří, která je moravská jen podle jména, v Bethlehemu (Penna.), byl v neděli 3. dubna odhalen pomník J. A. Komenského od českého sochaře Makovského. Dlouho pražský tisk tuto událost tajil a pokud o ní psal, četli jsme jen o "daru Karlovy university československým krajanům v Pennsylvanii". Na odhalení pomníku přijel z Prahy tak zvaný rektor Karlovy university dr. Jaroslav Procházka, bývalý ruský legionář, pak zaměstnanec sovětského státního nakladatelství, tak zvaný osvětový důstojník Svobodových jednotek na Rusi, generál, vedoucí "osvětovou službu" čs. armády mezi rokem 1941-1948 a po komunistickém puči dočasný náčelník hlavního štábu. Pro universitního rektora je to minulost jistě originálně vědecká. S Procházkou přijeli dva evangeličtí "hromádkové", to jest kolaboranti s komunismem. Církvi Moravských bratří nelze celkem nic vytýkat — postupovala přesně v intencích Department of State, který si pro kulturní výměnu zřídil přelidněné oddělení. Naši povinnosti i službou Spojeným státům je upozornit na to, že tak zvaná kulturní výměna jde stále jen jedním směrem, infiltrací komunismu do Spojených států. S radostí zaznamenáváme, že Odboč-

ka ČsNRA americké na Long Islandu přijala resoluci, žádající Department of State, aby trval na reciprocitě. V jazyce českém stejně jako anglickém slovo "výměna" znamená, že si dva lidé nebo dva státy vyměňují hodnoty stejné ceny. Jestliže by pražská vláda nedovolila postavit v Praze pomník dejme tomu Jiřího Washingtona nebo Abrahama Lincoln, mohou Spojené státy žádat, aby výměnou bylo alespoň obnoveno jméno Wilsonova nádraží či Hooverovy třídy nebo Pershingovy ulice.

Čeština v Coloradu. Se zadostiučiněním jsme četli zprávu, že universita státu Colorado v Boulder zahájí 1. září v rámci nově zřízeného ústavu slovanských a východoevropských jazyků vyučování českému jazyku, a to po prvé v historii tohoto státu. Ústav bude zřízen příspěvím federální vlády i vlády státu Colorado, a jeho přednostou bude S. Harrison Thompson, doktor Karlovy university a autor znamenitých českých dějin.

Dva jubilanti. Šedesáti pěti let se dožili dva členové SVU: Dne 20. března dr. Josef Vaněk, zástupce Mezinárodní organizace zaměstnavatelů u Mezinárodního úřadu práce v Ženevě. Dne 2. března oslavil pětadesátku dr. Mirko Schubert, národohospodář v Clifton Forge, Virginia. Blahopřejem.

"Mozart a Praha" jmenovalo se šest půlhodinových programů rozhlasové stanice WAMC, vysílaných z Albany, N. Y. Tato stanice, která od 5 do 10 hodin večer vysílá pouze výchovné a kulturní pořady, a to ve spolupráci s Bostonem, Mass.,

vysílala programy o Mozartovi a Praze koncem letošního března.

“The March Wind”: Explorations Behind the Iron Curtain, jmenuje se kniha, vydaná v březnu v Novém Yorku. Jejím autorem je Desmond Donnelly, který asi pětinu své práce věnoval Československu.

Batawští Bat'ovci, jak jsme před časem zaznamenali, rozhodli se k chvále hodnému činu: Vypsali literární soutěž pro české děti na celém světě, aby byl oživen jejich zájem o mateřský jazyk. Předmětem soutěže, rozdělené pro dvě věkové kategorie, byla nejlepší práce o 28. říjnu. Při oslavách narozenin presidenta Masaryka byly v Batawě vyhlášeny výsledky této soutěže. Ve skupině starších dětí dostal první cenu Kája Michálek z Fuerthu, Záp. Německo, druhou cenu Jana Šafařová z Vidně a třetí cenu Editka Celerýnová z Oggelhausen v Záp. Německu. Ve skupině menších dětí dostal první cenu Pavel Škvor z Montreálu, druhou cenu Karla Rezlerová z Batawy, dále bratr a sestra Hlouškovi ze Stuttgartu a Marie Abrahamová z Aachen v Záp. Německu. — Kdo bude příklad batawských následovat?

“Svět před naším prahem” byl název semináře pro 250 středoškolských profesorů v Glen Falls, N. Y. O Sovětském svazu, porobených národech a o Československu přednášel a vedl diskusi dr. Rudolf Šturm ze Skidmore College v Saratoga Springs.

Dvě lékařské knihy od autorů pocházejících z Československa, vyšly v Novém Yorku. Především je to “Grass-Roots Doctor”, jehož au-

torem je dr. Albert B. Troupa. Autor byl lékařem od 1917 do 1957 v Princetonu, Ill. a zemřel 1959. Kniha lékařských vzponek vyšla po autorově smrti. — Druhá kniha se jmenuje “Advances in Clinical Chemistry” a napsal ji dr. Harry Sobotka spolu s C. P. Stewardem z University of Edinburgh. Dr. Sobotka, rodák z Čech, pracuje Mount Sinai Hospital v Novém Yorku.

O Nobelových cenách napsal redakci dopis dr. Emil Walter, profesor v Uppsale. Pro nával jiné redakční látky otiskujeme jeho dopis s omluvou teprve nyní: “K poznámce “Zpráv SVU” o udělení Nobelovy ceny prof. Heyrovskému dovoluji si upozornit, že Mírovou cenu neudílí Švédsko, nýbrž Norsko. Švédsko uděluje cenu za fyziku, chemii, lékařství a za literaturu. Otakar Březina byl oficiálně navržen námi roku 1928. Nebyl kandidátem prvním, nýbrž co do pořadí pokusů třetím. Prvním byl Jaroslav Vrchlický, kterého ještě před osvobozením navrhl slavista dr. Alfred Jensen. Druhým byl, a to již za Republiky, Alois Jirásek, třetím Březina a čtvrtým Karel Čapek. Na mírovou cenu, kterou udílí Nobelovo komité norského Stortingu (parlamentu) byli navrženi i T. G. Masaryk i Ed. Beneš. Podepsán Dr. Emil Walter, Uppsala.”

“Demokratický manifest” od Ferdinanda Peroutky, o němž jsme již referovali, když byl vydán anglicky a francouzsky, vyšel nyní česky v Novém Yorku nákladem Universum Press Co.

Nakladatelství Tudor Publishing Company v Novém Yorku oznamuje, že letos vydá knihu o českých mistrech houslařích s názvem "The Violin Makers of Bohemia". Podle předběžného oznámení bude kniha obsahovat na 200 životopisů slavných českých houslařů a na tisíc vyobrazení.

V New Yorku, v jedné z popředních galerií bola v marci otvorená výstava najnovších diel 31-ročného kalifornského sochára slovenského pôvodu Jacka Zajaca.

Dne 28. března uplynulo deset let od smrti historika československé Ameriky, Tomáše Čapka. Tisková služba SVU dodala všem krajanům listům vzpomínkový a životopisný článek o Tomáši Čapkovi.

V Krasnerově galerii v Novém Yorku se konala výstava obrazů pražského rodáka Viliama Pachnera, který přišel do USA krátce před druhou světovou válkou, a je nyní profesorem malířství na Floridě.

Tiskový referent SVU byl pozván k rozhovoru s redaktorem Hlasu Ameriky o práci SVU, zejména o Archivu československé emigrace při universitě v Bloomingtonu, Ind.

Yeshiva College v Novém Yorku jmenovala děkanem dr. Izáka Bacona, rodáka ze Svitav a doktora Masarykovy university, kde dr. Bacon studoval germanistiku a filosofii. Před svým jménováním do

Nového Yorku byl dr. Bacon profesorem germanistiky na John Hopkins University v Baltimore, Md.

PLACENÉ OZNÁMENÍ:

Každý Čechoslovák je si vědom toho, jaký rozhodující vliv na osvobození Československa, napřed z područí habsburského, později nacistického, měl odboj amerických krajanů. Ale toto osvobozovací dílo nemohlo vzniknout bez dlouholeté tradice.

U kolébky tohoto odbojového hnutí v USA stála ČSA, Jednota československé spolky v Americe. Smýšlení jejich členů se projevilo již tím, že celá čtvrtina zakladatelů ČSA vstoupila dobrovolně do Lincolnovy armády, byla členem české setničky; neboť v Lincolnově armádě se bojovalo za svobodu! V letech 90. minulého století byl na sjezdu ČSA založen Národní výbor, ve kterém po prvé zasedali Češi a Slováci za jedním stolem. Tento Národní výbor vydával anglický časopis "Český hlas", informující Američany o touze Čechů a Slováků po svobodě.

Národní výbor, založený ČSA, stal se později jádrem a vzorem odbojovým organizacím z I. i II. světové války. Jednota ČSA se zapsala do amerických i do českých dějin zlatým písmem.

Staňte se jejími členy!

ČSA, 2138 So. 61st Court, Cicero 50, Illinois.

News of SAS. Proprietor and Publisher: Society of Arts and Sciences.
Editor: Ivan Herben, 41-98 Forley Street, Elmhurst 73, N. Y. Printed by:
"Slovenský Sokol", 283 Oak Street, Perth Amboy, N. J.